

హత్యలలో చేరి ఉన్న నలుగురు రాజులు

ఇశ్రాయేలు రాజులైన నాదాబు, బయేషా, ఏలా, జమ్మీ

(1 రాజులు 15:25-16:20)

చాలా మంది పుస్తకాలలో, సినిమాలలో “హత్య కేసులు” ఎలా తీర్చబడుచున్నవో తెలుసుకొనుటకు ఇష్టపడతారు. “ఎవరు అది చేశారో” తెలుసుకొనుటకు లేక చివరిలో హంతకుడు దొరకుతాడో లేదో, అందులో ఉన్న అనిశ్చయత ఎప్పుడు తొలగుతుందో తెలుసుకొనుటకు ప్రయత్నించుటలో మానసిక ఆనందాన్ని పొందుతాము. ఉత్తర రాజ్యపు కథ రాజకీయ హత్యలతో నింపబడి ఉంది. యరొబాము మరణము నుండి జిమ్మీ మరణము వరకు ఇశ్రాయేలీయుల చరిత్రలో సుమారు ఇరవై సంవత్సరముల కాలము ప్రతిరాజు కనీసం ఒక హత్యలో హతుడో లేక హత్య చేసినవాడో అయి ఉన్నాడు. ముందుగానే తెలిసియుండుట వలన, కొద్ది పాటి అనిశ్చయత మాత్రం ఉంది. ఇంకా హత్యలతో చేరియున్న రాజులను గూర్చిన కథలు అసక్తికరంగా ఉన్నాయి మరియు బైబిలు విద్యార్థులకు ప్రయోజనకరం.

ఈ నలుగురు ఇశ్రాయేలు రాజుల కథలు 1 రాజులు 15:25-17:20 లో చెప్పబడ్డాయి¹ ప్రతి రాజు కుట్ర పూరితమైన కథలోనికి మనము చూద్దాము.

నాదాబు, అపకీర్తి పరుడైన పాపి యొక్క కుమారుడు

(1 రాజులు 15:25-27)

ఈ నలుగురు ఇశ్రాయేలు రాజులలో మొదటివాడు నాదాబు. గ్రంథం ఇతనిని గురించి మనకు చాలా తక్కువ చెబుతుంది. నాదాబు, యరొబాము కుమారుడని మనకు తెలుసు. అతడు ఇశ్రాయేలీయులపై రెండు సంవత్సరాలు పరిపాలించి, “యెహోవా దృష్టికి కీడు చేసి” తన తండ్రి నడవిన మార్గమందు నడిచాడు. తరువాత బయేషా “అతని మీద కుట్ర చేసి” అతనిని చంపెను. తరువాత బయేషా నాదాబును చంపుటతో ఆగలేదని మనము చదువుతాము. అతడింకా, “యరొబాము సంతతివారినందరిని హతము చేసెను” ఎవనినైనా యరొబామునకు సజీవునిగా ఉండనియ్యక అందరిని నశింపజేసెను. “తన సేవకుడైన షిలోనీయుడైన అహీయా ద్వారా యెహోవా సెలవిచ్చిన ప్రకారముగా ఇది జరిగెను” (1 రాజులు 15:29). గ్రంథకర్త ఇక్కడ అహీయా ద్వారా యరొబాముకు చేసిన ప్రవచనాన్ని 1 రాజులు 14:9, 10ని సూచిస్తున్నాడు:

నీ కంటే ముందుగా ఉండిన వారందరి కంటెను అధికముగా కీడుచేసి యున్నావు; ... కాబట్టి యరొబాము సంతతి వారి మిదికి నేను కీడు రప్పించుచు, ఇశ్రాయేలు వారిలో అల్పులు గాని ఘనులు గాని లేకుండ మగవారినందరిని యరొబాము వంశము నుండి నిర్మూలము చేసి, పెంజ అంతయు పోవునట్లుగా ఒకడు అవతలకు దానిని ఊడ్చివేసి నట్లు యరొబాము సంతతిలో శేషించినవారిని నేను ఊడ్చి వేయుదును.

దేవుడు యరొబాముతో ఇది ఎందుకు చెప్పాడు? నేను నీకు అజ్ఞాపించినదంతయు విని, నా మార్గముల ననుసరించి నడుచుచు, నా దృష్టికి అనుకూలమైన దానిని జరిగించినట్లయితే, దావీదు కుటుంబమును శాశ్వతముగా నేను స్థిరపరచినట్లు నిన్నును స్థిరపరచెదనని (1 రాజులు 11:38) దేవుడు అతనితో వాగ్దానం చేశాడు. అయినను, యరొబాము దేవుని మార్గములలో నడువక విగ్రహారాధన దోషాన్ని కలిగి ఉన్నాడు. అతని కుమారుడైన నాదాబు కూడ తన తండ్రి అభ్యసించినవాటిలో పని కలిగియుండుట ద్వారా పాపం చేసాడు. తన తండ్రి చేసిన అదే పాపములు నాదాబు చేశాడు కాబట్టి, అతడు నాశనం చేయబడ్డాడు (1 రాజులు 15:30).

యరొబాము సంతతి యొక్క నాశనము, దేవుడు తన ప్రజలతో చేసిన నిబంధన ననుసరించుటయై యున్నది. ఆ నిబంధనలో, ఎవరైతే నిబంధనను మీరి అన్వయించుటను ఆరాధిస్తారో వారికి మరణ శిక్ష విధించాలని దేవుడు అజ్ఞాపించాడు (ద్వితీయోపదేశకాండము 17:2-6). యరొబాము సామ్రాజ్యమును నాశనం చేయుట ద్వారా, దేవుడు తన వాక్యమును నెరవేర్చి రాజుల అవిశ్వాసము యొక్క సందర్భములో ఏమి చేస్తానని బెదిరించాడో అది చేశాడు.

బయోషా, బలత్కారుడైన రాజు
(1 రాజులు 15:27-16:6)

నలుగురు రాజులలో రెండవవాడు బయోషా బైబిల్ చరిత్రకారుడు బయోషాను గురించి క్రింది విధంగా తెలియజేసాడు!

బయోషా అతని (నాదాబు) మీద కుట్ర చేసెను. నాదాబును ఇశ్రాయేలు వారందరును ఫిలిస్టీయుల సంబంధమైన గిబ్బెతోనునకు ముట్టడి వేయుచుండగా గిబ్బెతోనులో బయోషా అతని చంపెను.

బయోషా అతని చంపి అతనికి మారుగా రాజుయెను. తాను రాజు కాగానే ఇతడు యరొబాము సంతతి వారినందరిని హతము చేసెను ...

... వారి దినములన్నిటను ఆసాకును ఇశ్రాయేలు రాజైన బయోషాకును యుద్ధము జరుగుచుండెను.²

... బయోషా ... ఇరువది నాలుగు సంవత్సరములు ఏలెను. ఇతడు యోహోవా దృష్టికి కీడు చేసి యరొబాము దేనిచేత ఇశ్రాయేలువారు పాపము చేయుటకు కారకుడాయెనో దానంతటిని అనుసరించి ప్రవర్తించెను (1 రాజులు 15:27-34).

“యరొబాము పాపములను బట్టి” బయోషా నాదాబును చంపెను, కాని బయోషా అదే పాపముతో దోషి అయ్యాడు! బయోషా పాపమునకు ఫలితమేమిటి? హానని కుమారుడైన, ప్రవక్తయైన యహూ బయోషాకు ఈ సందేశం ఇచ్చాడు:

“నేను నిన్ను మంటిలో నుండి తీసి హెచ్చింపజేసి ఇశ్రాయేలువారను నా జనులు మీద నిన్ను అధికారిగా చేసితిని అయినను యరొబాము ప్రవర్తించిన ప్రకారముగా నీవు ప్రవర్తించుచు, ఇశ్రాయేలువారగు నా జనులు పాపము చేయుటకు కారకుడవై, వారి పాపములు చేత నాకు కోపము పుట్టించియున్నావు. కాబట్టి బయోషా సంతతి వారిని అతని కుటుంబీకులను నేను నముల ధ్వంసము చేసి, నెబాతు కుమారుడైన యరొబాము సంతతివారికి నేను చేసినట్లు

నీ సంతతివారికిని చేయబోవుచున్నాను. పట్టణమందు చనిపోవు బయెషా సంబంధికులను ఆకాశ పక్షులు తీసును అనెను” (1 రాజులు 16:2-4).

అతని పాపము వలన, యరొబాము సంతతి నాశనము చేయబడినట్లే బయెషా సంతతి నాశనము చేయబడవలసి ఉంది.

చివరిగా, బయెషా మరణమును తెలియజేసిన తరువాత 1 రాజులు ఈ విధంగా చెబుతుంది,

... మరియు బయెషా యరొబాము సంతతి వలెనే యుండి తన కార్యములచేత యెహోవా దృష్టికి కీడు చేసి ఆయనకు కోపము పుట్టించిన దానిసంతటిని బట్టియు, అతడు తన రాజును చంపుటను బట్టియు, అతనికిని అతని సంతతి వారికిని విరోధముగా యెహోవా వాక్కు హనానీ కుమారుడును ప్రవక్తయునగు యెహూకు ప్రత్యక్షమాయెను (16:7).

వారు చేసిన కీడును బట్టి మరియు యరొబాము మగ సంతానమంతటిని హతము చేయుటను బట్టి కూడ బయెషా అతని కుటుంబము వారు శిక్షింపబడ్డారు. యరొబాము పాపమును బట్టి, అతని సంతానమును నాశనము చేయుటకు బయెషా దేవుని దండము (కర) వలె ఉపయోగపడ్డాడు. అయినప్పటికీ, బయెషా నాదాబుకు వ్యతిరేకముగా కుట్ర చేసి అతనిని చంపుట ద్వారా పాపము చేశాడు. కాబట్టి, అతను అతని కుటుంబము వారు ఆ పాపము చేశాడు. కాబట్టి, అతను అతని కుటుంబము వారు ఆ పాపము యొక్క ఫలితాన్ని పొందవలసి వచ్చినది.

ఏలా, త్రాగుబోతైన రాజు

(1 రాజులు 16:6-14)

మన ప్రస్తుత గ్రంథములో నాలుగు రాజులలో మూడవ వాడు బయెషా కుమారుడైన ఏలా. మన యిలా చదువుతాము.

బయెషా తన పితరులతో కూడ నిద్రించి తిర్నాలో సమాధిచేయబడెను, అతనికి మారుగా అతని కుమారుడైన ఏలా రాజాయెను ...

... రెండు సంవత్సరములు ఏలెను. తిర్నాలో తనకు గృహా నిర్వాహకుడగు ఆర్నా ఇంట అతడు త్రాగి మత్తుడై యుండగా, యుద్ధ రథములు అర్హభాగము మీద అధికారియైన జిమ్రీ అతని మీద కుట్ర చేసి లోపలికి చొచ్చి అతనిని కొట్టి చంపి అతనికి మారుగా రాజాయెను (1 రాజులు 16:6-10).

బయెషా కుమారుడైన ఏలా, బయెషా తన ముందున్న రాజును ఏలా చంపాడో, అలాగే తన అధిపతులలో ఒకని చేత చంపబడ్డాడు. ఎందుకు? ఆ ప్రశ్నకు బైబిలు జవాబు చెబుతుంది:

... అతడు (జిమ్రీ) సింహాసనాసీనుడై ఏలనారంభించిన తోడనే బయెషా సంతతి వారందరిలో ఏ పురుషునేగాని అతని బంధువులలోను మిత్రులోను ఎవరినేగాని మిగుల నియ్యక అందరిని హతము చేసెను.

బయెషాయును అతని కుమారుడగు ఏలాయును తామే పాపము చేసి, ఇశ్రాయేలువారు పాపము చేయుటకు కారుకులై, తాము పెట్టుకొనిన దేవతల చేత ఇశ్రాయేలీయుల దేవుడైన

యెహోవాకు కోపము వుట్టించిరి గనుక వారు చేసిన పాపములను బట్టి ప్రపక్తయైన యెహో ద్వారా బయెషాను గూర్చి యెహోవా సెలవిచ్చిన మాట నెరవేరుటకై జిప్రీ బయెషా సంతతివారి నందరిని నాశనము చేసెను (1 రాజులు 16:11-13).

యరొబాము పాపమును బట్టి అతని కుటుంబమును నాశనము చేయుటకు దేవుడు బయెషాను ఉపయోగించుకొన్నట్లే, బయెషా పాపమును బట్టి అతని కుటుంబమును నాశనము చేయుటకు దేవుడు జిప్రీని ఉపయోగించుకొనెను.

ఏలా తన నాశనమునకు తానే సహకరించుకొన్నట్లు మనమర్థం చేసుకోవచ్చును, విగ్రహారాధన ద్వారా పాపము చేయుట మాత్రమే కాక అతడు “త్రాగి మత్తుడై” యుండుట ద్వారా కూడ సహకరించుకొన్నాడు. మధ్యపానం ద్వారా ఎప్పుడూ ఏ మంచి రాదు! ఏలా త్రాగకుండినట్లయితే, రాజకీయ హత్యను తప్పించుకొనేవాడే.

జిప్రీ, ఒక వారపు రాజు

(1 రాజులు 16:15-20)

నలుగురు రాజులలో చివరి రాజును గూర్చిన కథ త్వరగా ముగింపబడినది. 1 రాజులు 16:15-19లో యిలా చదువుతాము:

యూదా రాజైన ఆసా ఏలుబడిలో ఇరువది యేడవ సంవత్సరమున జిప్రీ తిర్నాలో ఏడు దినములు ఏలెను. జనులు ఫిలిష్తీయుల సంబంధమైన గిబ్బెతోను మీదికి వచ్చి అక్కడ దిగి యుండగా జిప్రీ కుట్ర చేసి రాజును చంపించెనను వార్త అక్కడ దిగియున్న జనులకు వినబడెను. గనుక ఇశ్రాయేలు వారి మీద రాజుగా పట్టాభిషేకము చేసిరి. వెంటనే ఒప్రీ గిబ్బెతోనును విడిచి అతడును ఇశ్రాయేలు వారందరును తిర్నాకు వచ్చి దానిని ముట్టడి చేసిరి. పట్టణము పట్టణదెసని జిప్రీ తెలుసుకొని, తాను రాజనగరునందు జొచ్చి తనతో కూడ రాజనగరును తగులబెట్టుకొని చనిపోయెను. యరొబాము చేసినట్లు ఇతడును యెహోవా దృష్టికి చెడుతనము చేయువాడై యుండి తానే పాపము చేయుచు,³ ఇశ్రాయేలువారు పాపము చేయుటకు కారకుడైనందున ఈలాగు జరిగెను.

1 రాజులు రచయిత అంతర్యుద్ధమును వివరిస్తూవెళ్లాడు. జిప్రీ మరణము తరువాత కొందరు ఇశ్రాయేలీయులు ఒప్రీని అనుసరించారు, ఇంకా కొందరు తిబ్బీని అనుసరించారు. “ఒప్రీ పక్షపువారు ... తిబ్బీ పక్షపు వారిని జయింపగా తిబ్బీ చంపబడెను ఒప్రీ రాజాయెను” (16:22).

జిప్రీని గురించి ఏమి చెప్పబడినది? అతని గురించి మంచిగా తెలుపబడిన ఒక విషయం ఏమిటంటే, దేవుని ముందు జాగ్రత్తను బట్టి అతడు బయెషా మరియు ఏలా కుటుంబముపై తీర్పును జరిగించాడనునది. తెలుపబడిన అతని చర్యలన్నీ దుర్మార్గుమైనవి: అతడు కుట్ర చేసి రాజును చంపాడు,⁴ అతడు రాజ కుటుంబీకులందరిని హతము చేశాడు, అతడు “యెహోవా దృష్టికి కీడు చేసి యరొబాము మార్గములన్నిటిలో నడిచాడు,” ఆ తరువాత అత్యుపాత్య చేసుకొని అతడు చనిపోయాడు!⁵ అతడు ఏలాను అతని సంతానాన్ని చంపుటయే కాక, తన్నుతాను చంపుకొన్నాడు! జిప్రీ మరణంతో, హత్యద్వారా చెడిపోయిన నలుగురు రాజుల భయంకర పాలన ముగింపుకు వచ్చినది.

మన కొరకు పాఠాలు

ఈ నలుగురు రాజుల ద్రోహపూరిత జీవితాలను గూర్చి మనం చదువుచుండగా, ఎలాంటి క్రైస్తవ సత్యాలను గమనిస్తాము?

“పాపం వలన వచ్చు జీతము వాస్తవము.” పాతనిబంధనలోని రాజులను గూర్చిన అధికశాతం కథలలో ఈ నలుగురు రాజుల వివరాలు “పాపము వలన వచ్చు జీతము మరణము” (రోమీయులకు 6:23) అను విషయాన్ని మనకు గుర్తు చేస్తున్నాయి. వారి పాపమునకు శిక్షగా, యరొబాము మరియు బయెషా ఇద్దరి కుటుంబముల వారినందరిని చంపమని దేవుడు ఆజ్ఞాపించాడు. కాని మనం పాపం చేసినప్పుడు ఆత్మీయంగా చనిపోతున్నాము. ఈ రోజు మనం మన పాపములను బట్టి మన భౌతిక జీవితాలను కోల్పోము (కొన్ని పాపాలు భౌతిక దేహమరణానికి కారణం కావచ్చు), మనం మారుమనస్సు పొందకపోతే, పాపం మనలను నిత్యమరణానికి నడిపిస్తుంది.

దేవుని ఉద్దేశాన్ని నెరవేర్చుటకు సహకరించిన పాపమైనప్పటికీ దాని ఫలితం శిక్ష (1 రాజులు 16:7). ప్రజలు తరచుగా అడిగేకొన్ని ప్రశ్నలకు ఈ వాస్తవం సహాయపడుతుంది. ఉదాహరణకు, సిలువపై క్రీస్తు మరణము ముందుగా నిర్ణయింపబడి యూదా క్రీస్తును అప్పగించుటకు నడిపింపబడినది, ఆ మరణం మానవాళికి రక్షణను అనుగ్రహించినది, అప్పుడు యూదా క్రీస్తును అప్పగించినందుకు దేవుడతనిని ఎందుకు నిందించాడు? జవాబు స్పష్టము: బయెషాలాగా, దేవుని ప్రణాళిక నెరవేర్చులో యూదా తన పాత్రను పోషించాడు అయితే పాపం ఏమైనప్పటికీ పాపమే, అది వారి ప్రయత్నం ద్వారా చేయబడినది. బయెషా తన పాపమును బట్టి శిక్షింపబడినట్లు, యూదా తను చేసిన దానిని బట్టి శిక్షింపబడ్డాడని మనం కచ్చితంగా నమ్మవచ్చును.

“హింస హింసను పుట్టిస్తుంది.” ఈ రాజులు పరిపాలన హింస ఇంకా అధిక హింసకు నడిపిస్తుందని మనకు గుర్తుచేస్తుంది! హంతకులు దాదాపు తమను తాము హత్య చేసుకొన్నట్లే అవుతుంది. “కత్తి పట్టుకొను వారందరు కత్తి చేతనే నశింతురు” (మత్తయి 26:52బి) అని యేసు చెప్పాడు. కాబట్టి మనము, “కత్తి పట్టుకొనుకూడదు” యేసు తన శిష్యులందరూ సమాధాన కర్తలుగా ఉండాలని కోరుకొన్నాడు. వివాదాలలో మనమెప్పుడు సమాధాన తీర్పుల కొరకు చూడాలి. ఒకవేళ, హింస చేయాలన్న శోధన మనకొచ్చినప్పుడు, ఉదాహరణకు, మనపట్ల తప్పుచేసిన వ్యక్తిని కొట్టాలనుకొన్నప్పుడు ఫలితం మనమే తిరిగి హింసను పొందుతామని మనం కచ్చితంగా గుర్తెరగాలి.

“వాస్తవంగా లేక హృదయములో హత్యకు నడిపించు చర్యలు మరియు గుణలక్షణాలను తప్పించుకోవాలి.” ఈ మరణాల వివరాలు, కూడ పాప యుక్తమైన మరణం ఎలా ఉంటుందో గుర్తు చేస్తున్నాయి. ఈ హంతకులైన రాజులు వారి నేరాలను బట్టి ఘోరమైన అపకీర్తిలో జీవించారు. బయెషా, జిద్దీ ఇద్దరూ వారు చేసిన హత్యలకు తిరస్కరింపబడ్డారని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. ద్రోహము చేసినందుకు “జిద్దీ” సామెతగా మిగిలాడు!

హత్య అనేది, దేశం దృష్టిలో నేరం మరియు దైవం దృష్టిలో పాపము అవుతుంది.⁶ హత్య రెండింటిలో పాతనిబంధనలో (నిర్గమకాండము 20:13), మరియు క్రొత్త నిబంధనలో

(మత్తయి 19:18; ప్రకటన 21:8) అనుమతింపిబడలేదు.

“నేను క్రీస్తు శిష్యుడును, నేనెప్పుడూ ఎవరినీ హత్య చేయును,” అని చెప్పుకొనుటకు మనం ఇష్టపడవచ్చును! కచ్చితంగా, మనం ఉద్దేశపూర్వకంగా ఎవరి ప్రాణము తీయుము, అయితే, మనం దానికి సమానమైన పాపము చేయుటకు కారణముగు చర్యలు, గుణలక్షణాలను తప్పించుకోవాలి.

సరహత్య చెయవద్దు, సరహత్య చేయువాడు విమర్శకు లోనగునని పూర్వికులతో చెప్పబడిన మాట మీరు విన్నారు గదా. నేను మీతో చెప్పునదేమనగా తన సహోదరుని మీద కోపపడు ప్రతివాడు విమర్శకు లోనగును, తన సహోదరుని చూచి వ్యర్థుడా అని చెప్పువాడు మహా సభకు లోనగును, ద్రోహి అని చెప్పువాడు సరకాగ్నికి లోనగును (మత్తయి 5:21, 22).

మరోవిధంగా, ఒకరిని అసహించుకొనుట, కోపపడుట, ఒకనితో తిరస్కారముగా మాట్లాడటం ఆ వ్యక్తిని హత్య చేయుటతో సమానం.⁷

“మీరాశించుచున్నారు గాని మీకు దొరకుట లేదు. సరహత్య చేయుదురు మత్సరపడుచున్నారు గాని సంపాదించుకొనలేరు, పోట్లాడుదురు యుద్ధము చేయుదురు గాని” (యాకోబు 4:2ఎ) అని యాకోబు వ్రాశాడు. యాకోబు వాక్యానికి సంబంధించి, డేవిడ్ రోపర్ ఇలా వ్రాశాడు, “2 వచనం, మీరు సరహత్య చేయుదురు. పోట్లాడుదురు, యుద్ధము చేయుదురు. ఈ మాటలు, ఎవరైనా ఒకడు తన సొంత పద్ధతిలో ఏదైనా కోరుకొంటే, తన మార్గములో అడ్డున్న వారిని తప్పిస్తారనే ఉద్దేశముతో ఉపమాన రీతిగా వాడబడ్డాయి.”⁸ కాబట్టి, మన సొంత మార్గములో పోయే అవకాశం మనం తీసుకొన్నప్పుడు, మనం కోరుకొన్న దానిని పొందుటకు ఇతరులకు హాని చేస్తే, మనం హత్య చేసిన దోష ఫలితాన్ని అనుభవిస్తాము!

హెచ్చరికను లక్ష్యము చేద్దాము: హత్య అనేది భయంకరమైన పాపము! “హత్య” యొక్క పాపము ప్రతిసారి ఎవరో ఒకరిని అక్షరాధంగా హత్య చేస్తేనే రాదు. నీ హృదయములో మాత్రమే హత్య సంబంధమైన ఆలోచనలు క్రియలు పుడతాయి, కోపంలో లేక చెడ్డ మాటలలో లేక స్వార్థప్రయోజనం సాధించుటకు ఇతరులను నాశనం చేయుటలో అవి బయట పడతాయి. అలాంటి హత్యలు, పాఠంలో మనము చదివినట్లుగా ఆ రాజుల చేత చేయబడిన క్రియలులాంటివై కీడును కలిగిస్తాయి.

“యెహోవా దృష్టికి కీడు చేసిన” రాజులు వారి పాపములను బట్టి నాశనం చేయబడి ఉంటారని మనం కచ్చితంగా అంగీకరించవచ్చును వారు ఇతరులను హత్య చేసినప్పుడు వారి చర్యలు ఎంత తుచ్చమైనవిగా ఉంటాయో మనం గమనించవచ్చును. అదే సమయములో, మనం నిందితులవైపు మన వ్రేళ్ళను చూపించుచుండగా, మనమూ అలాంటి పాప దోషంలో పడవచ్చని గుర్తించాలి. మనము మార్పు చెందక పొయినట్లయితే అసహ్యం, అసూయ, అధికార దాహం, మరియు భౌతిక వస్తువలు మనలను దోషిగా చేస్తాయి.

సూచనలు

¹యెహోవాను అనుసరించిన నలుగురు రాజుల కాలాలు సుమారుగా: ఇశ్రాయేలీయుల రెండవ రాజైన నాదాబు - క్రీ.పూ. 909-908; మూడవ రాజైన బయెషా - క్రీ.పూ. 908-886; నాలుగవ రాజైన ఏలా - క్రీ.పూ. 886-885; ఐదవ రాజైన జిమ్మీ - క్రీ.పూ. 885. ²బయెషా, ఆనా ఒకరినొకరు ఎదుర్కొను ఒక సంఘటన 2 దినవస్తాంతములు 16:1-6లో

వివరించబడినది. ³“అతడు చేసిన పాపములలాంటి పాపములు” అను వాక్యము, కేవలం అతని ఏడు రోజుల పాలనను గాక, జిమ్మీ జీవితాన్ని మొత్తాన్ని కప్పుతుంది (Herbert Lockyer, *All the Kings and Queens of the Bible* [Grand Rapids, Mich.: Zondervan Publishing House, 1961], 154). ⁴తన రాజుకు విరోధంగా కుట్ర చేసిన ఒక ఆర్మీ కమాండరుగా జిమ్మీ చరిత్రలో ఒక ఉదాహరణగా ఉన్నాడు, 2 రాజులు 9:31 చూడుము. “జిమ్మీ పేరు, సమస్తమైన ద్రోహమునకు సామోతగా మారింది” అని Lockyer వ్రాశాడు. (Ibid.) ⁵పాతనిబంధనలో తెలియజేయబడిన కొద్దిపాటి ఆత్మ హత్యలలో ఇది ఒక్కటి. మూడు ఆత్మహత్యలు, సౌలు, అతని ఆయుధములు మోయువానిని (1 సమూయేలు 31:4, 5) మరియు అహీతోపెలు (2 సమూయేలు 17:23). ⁶“హత్య” “ఉద్దేశపూర్వకంగా, అనూయతో మానవ జీవితమును తీసుకొనుట” అని నిర్వహించవచ్చును. అనుకోకుండానో లేక ఆత్మ రక్షణ కొరకో ఒక వ్యక్తిని చంపినప్పుడు, దేశము నేరస్తుని శిక్షించినప్పుడు లేక దేవుడు ఆ వ్యక్తిని చంపినప్పుడు, దేశము నేరస్తుని శిక్షించినప్పుడు, ఆ మాటలు అతనికి ఆపాదించబడవు. ⁷“అజ్ఞాతక్రమమునకు మూలమైన హృదయ దుష్ట స్వభావమును ఆయన తిరస్కరించాడు. బహు చర్మయైన హత్యకు ప్రారంభము, పాప స్వభావమైన కోపము లేక అసహ్యము, ఆ వైఖరి ఆరవ అజ్ఞకు వ్యతిరేకమైన పాపము” అని ఒక రచయిత చెప్పాడు. (Mark W. Chavalas, “Murder,” *Baker Theological Dictionary of the Bible*, ed. Walter A. Elwell [Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 1996], 546.) ⁸David Roper, *Practical Christianity: Studies in the Book of James* (Nashville: Gospel Advocate Co., 1987), 82.